

Тема 4.

План лекції «Вимірювання туризму»

1. Загальна інформаційна система туризму.
2. Сателітний (допоміжний) рахунок туризму.
3. Статистика туризму Всесвітньої туристичної організації (ВТО).
4. Система обстежень туризму та відпочинку.
5. Індекс виробництва туризму.
6. Світовий туристичний барометр.
7. Система показників , методи збору та джерела інформації щодо туризму в Україні.

Загальна інформаційна система туризму (TIS)

Система збору інформації на систематичній основі щодо туристичних попиту та пропозиції на рівні туристичних дестинацій (національний, регіональний, локальний), яка є інструментом для здійснення ефективної туристичної політики.

Орієнтовна структура загальної інформаційної системи туризму

Тип	Позиції	Періодичність збору інформації	Методи збору інформації
Наявний попит	Базисні позиції: кількість прибуттів, кількість ночівель, період, природа прибуттів, розміщення, фінальна дестинація, витрати на особу	Річна Витрати – один раз на три роки	Суцільні обстеження Витрати – вибіркові обстеження
Наявний попит	Вторинні позиції: вік, розмір домогосподарства, професія, транспорт, організація подорожі тощо	Кожні 3-4 роки	Репрезентативна вибірка

Орієнтовна структура загальної інформаційної системи туризму

Тип	Позиції	Періодичність збору інформації	Методи збору інформації
Потенційний попит	Соціально-економічні тенденції на ринках Тенденції туризму Потенційний попит	Кожні три роки	Кабінетні дослідження
Інша маркетингова інформація	Використання Інтернету Екологічні індикатори Цільові групи та інструменти комунікацій Рівень цін та конкурентоспроможність дестинацій	Кожні три роки	Вибіркові обстеження Кабінетні дослідження

Орієнтовна структура загальної інформаційної системи туризму

Тип	Позиції	Періодичність збору інформації	Методи збору інформації
Пропозиція	Базисні позиції: кількість підприємств за типами розміщування; комерційне та некомерційне розміщування; рівень цін; локація; потужність засобів розміщування; зайнятість тощо	річна	Постійна перевірка
Пропозиція	Вторинні позиції: ресторани та кафе; рекреації; потужність рекреацій; спортивні споруди; магазини; конференц-зали	Кожні три роки	Кабінетні дослідження

Сателітний (допоміжний) рахунок туризму

Допоміжний рахунок туризму дозволяє забезпечити:

- * розрахунок макроекономічних агрегованих показників для опису масштабів та економічного значення туризму, а саме: створювані безпосередньо у галузі туризму валову додані вартість та валовий внутрішній продукт, які відповідають аналогічним агрегованим показникам, як для економіки в цілому, так і для інших видів економічної діяльності;
- * інформацією щодо туристичного споживання, а також даними як це споживання забезпечується вітчизняною пропозицією;
- * складання рахунків виробництва галузей туризму, включаючи дані про зайнятість, зв'язки з іншими видами економічної діяльності та процесом валового нагромадження основного капіталу;
- * оцінку зв'язків між економічними показниками та іншими немонетарними даними у галузі туризму.

Сателітний (допоміжний) рахунок туризму

Фундаментальна структура допоміжного рахунку туризму заснована на загальній рівновазі, що існує в економіці між створюваним туризмом попитом на продукцію і її пропозицію. В основі побудови допоміжного рахунку туризму закладені ідеї здійснення детального аналізу всіх аспектів попиту на товари та послуги, які в економіці можуть бути пов'язані з туризмом, відстеження оперативного зв'язку із пропозицією таких товарів і послуг у рамках тієї ж економіки, а також установлення того, як ця пропозиція погоджується з іншими видами економічної діяльності.

Таблиці сателітного (допоміжного) рахунку туризму

- * Таблиця 1. Споживання, яке відноситься до в'їзного туризму, по продуктах і категоріях відвідувачів.
- * Таблиця 2. Споживання, яке відноситься до внутрішнього туризму, по продуктах і спеціально відібраних груп відвідувачів - резидентів (витрати відвідувачів на кінцеве споживання в грошовій формі).
- * Таблиця 3. Споживання, яке відноситься до виїзного туризму, по продуктах і категоріях відвідувачів, (витрати відвідувачів на кінцеве споживання в грошовій формі) (чиста вартісна оцінка).
- * Таблиця 4. споживання, яке відноситься до туризму усередині країни, по продуктах і видах туризму.
- * Таблиця 5. Рахунок виробництва в галузях туризму та інших галузях.
- * Таблиця 6. Внутрішні пропозиція й споживання, які відносяться до туризму усередині країни, по продуктах.

Таблиці сателітного (допоміжного) рахунку туризму

- * Таблиця 7 Зайнятість у галузях туризму.
- * Таблиця 8. Валове нагромадження основного капіталу в секторі туризму галузей туризму та інших галузей.
- * Таблиця 9. колективне туристичне споживання по функціях (продуктах) і рівнях органів державного управління.
- * Таблиця 10. Немонетарні показники: кількість поїздок і кількість проведених ночей, по видах туризму та категоріях відвідувачів:
 - * в'їзний туризм: кількість поїздок та проведених ночей, по видах транспорту;
 - * кількість закладів місткість закладів розміщення, по типах засобів розміщення;
 - * кількість закладів у видах діяльності, типових для туризму і суміжних з туризмом, згрупованих за чисельністю зайнятих.

Показники таблиць ДРТ щодо пропозиції та споживання

- * **1.1 Послуги з тимчасового розміщування:**
- * 1.1.1 Послуги готелів і подібних засобів тимчасового розміщування.
- * 1.1.2 Послуги з розміщування на період відпустки та іншого тимчасового
- * Проживання.
- * **1.2 Послуги із забезпечення стравами та напоями.**
- * **1.3. Послуги транспорту з перевезення пасажирів:**
- * 1.3.1. послуги залізничного транспорту;
- * 1.3.2 послуги автомобільного транспорту;
- * 1.3.3 послуги пасажирського водного транспорту;
- * 1.3.4. послуги пасажирського авіаційного транспорту;
- * 1.3.5. допоміжні послуги;
- * 1.3.6. здача в оренду транспортного устаткування; технічне обслуговування й поточний ремонт;

Показники таблиць ДРТ щодо пропозиції та споживання

- * 1.4. Послуги туристичних агентств, туристичних операторів, послуги бронювання та пов'язані з цим послуги:
 - * 1.4.1. Послуги туристичних агентств
 - * 1.4.2. Послуги туристичних операторів
 - * 1.4.3. Послуги бронювання інші та пов'язані з цим послуги
- * 1.5. Послуги музеїв та інших закладів культури.
- * 1.6. Послуги у сфері спорту та послуги з організування відпочинку та розваг
 - * **Різні туристські послуги:**
 - * фінансові послуги й страхування;
 - * інші послуги зі здачі в оренду товарів;
 - * 2. Супітні продукти, у тому числі:
 - * 2.1. торговельні націнки;
 - * 2.2 товари;
 - * 2.3. послуги.

Статистика туризму ВТО

Yearbook of Tourism Statistics

Compendium of Tourism Statistics

Travel Abroad - Frontitr Formalities

WTO News (monthly)

Tourism Development Report (polisy and trends)

Current Travel Tourism Indicators

Economic Review of World Tourism

Система обстежень туризму та відпочинку

- * Міжнародне обстеження пасажирів (IPS)
- * Обстеження внутрішнього туризму
- * Обстеження відвідувачів (витрати, тривалість, розміщування, мета подорожі, активність під час подорожі тощо)
- * Обстеження відпочинку (два рази на рік – взимку і літом)

Індекс виробництва туризму

- * Початок розрахунку індексу – 1962 р.
- * Країна-розробник – Бельгія
- * Мета – оперативна оцінка ефективності виробництва товарів і послуг у туризмі
- * Розрахунок здійснюється за допомогою факторного аналізу категорій та компонентів з наданням їм відповідних ваг
- * Результати публікуються щомісячно

Індекс виробництва туризму

- * Туристичні категорії: розміщування, трафік, торгівля, відомі місця для відвідування, споживання послуг, туристична активність тощо
- * Туристичні компоненти: готелі, оренда апартаментів, кемпінги; залізничний транспорт, дорожній трафік; оборот роздрібної торгівлі; парки, музеї, басейни, казино; ночівлі, рекреація, інформація туристичного офісу тощо

Барометр світового туризму

Новий напрямок діяльності відділу досліджень ринку та просування туризму ВТО, націлений на відстеження короткострокової динаміки турпотоків та забезпечення туристського сектора належної та актуальною інформацією, отримало назву «Барометра світового туризму». Одним з інноваційних елементів «Барометра світового туризму ВТО» є опитування експертів по туризму. Більше сотні фахівців з усього світу, з якими були проведені консультації, підтвердили більш позитивну перспективу на майбутній період. «Барометр світового туризму ВТО» повинен видаватися три рази на рік (січень, червень і жовтень). Він складається з трьох елементів: огляд короткострокових даних по туризму, що надходять з приймаючих країн та авіакомпаній, опитування експертів ВТО з туризму з ретроспективної і перспективної оцінки динаміки туризму, а також окремі економічні дані, що представляють інтерес для сфери туризму.

Повну версію випуску «Барометра» (англійською мовою) можна отримати на сайті ВТО:
www.world-tourism.org/market_research/facts&figures/menu.htm

Contents

Inbound tourism: short-term trends 2015	6
International tourism receipts	8
International tourism expenditure	8
Regional results	10
Hospitality	16
Meetings industry	20
Air transport booking trends Forwardkeys	23
Statistical Annex	Annex-1 to Annex-33

This issue of the *UNWTO World Tourism Barometer* and its accompanying Statistical Annex include an analysis of results for international tourism for the first half of 2015 based on arrivals and receipts data reported by destinations around the world, as well on international tourism expenditure data for source markets around the world. Furthermore, this issue includes data on hotel performance, the meetings industry and air transport bookings from business intelligence tool ForwardKeys.

This release is available only in electronic format. The full document can be downloaded free of charge for members and subscribed institutions through the UNWTO eLibrary at www.e-unwto.org/toc/wtobarometereng/current. The release is available in English only, while the Statistical Annex is provided in four languages through the UNWTO eLibrary at:

English version: www.e-unwto.org/content/w83v37

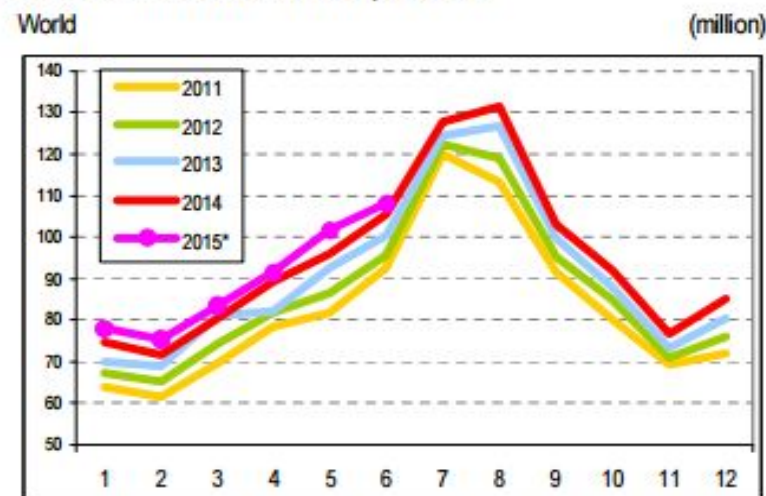
French version: www.e-unwto.org/content/t73863

Spanish version: www.e-unwto.org/content/rn1422

Russian version: www.e-unwto.org/content/j62835

In spite of this overall growth, results by destination are rather mixed. Safety and security remain a global concern while the economic scenario is comparatively more volatile with the recovery of advanced economies contrasting with the slowdown of emerging economies. Tourism demand has also been impacted by lower oil prices and currency fluctuations.

International Tourist Arrivals, monthly evolution

Source: World Tourism Organization (UNWTO) ©

International Tourist Arrivals, monthly evolution

Нормативна база зі статистики туризму

- * Закон України “Про державну статистику” (1992, із останніми змінами і доповненнями у 2011)
- * Закон України “Про туризм” (1995, із останніми змінами і доповненнями у 2011)
- * Методика розрахунку обсягів туристичної діяльності (2003)
- * Стратегія розвитку державної статистики України на період до 2017 року
- * Методологічні положенні зі статистики туризму (2011)
- * Міжнародні рекомендації зі статистики туризму (2008)
- * Допоміжний рахунок туризму: рекомендована методологічна основа (міжнародні рекомендації 2008)

Нормативна база зі статистики туризму

На базі **Міжнародних рекомендацій зі статистики туризму (2008)** країнам пропонується розробити власні системи статистики туризму з врахуванням наступних керівних вказівок:

- * оцінки повинні ґрунтуватися на надійних джерелах статистичних даних, які відображають інформацію як про відвідувачів, так і про виробників товарів і послуг;
- * дані спостережень мають бути статистичними за характером й готуватися на регулярній основі;
- * дані мають бути співставними у часі в рамках однієї країни, порівнянні по країнах, порівнянні з даними по інших галузях економічної діяльності;
- * дані мають бути внутрішньо послідовними й представлятися в макроекономічних рамках, визнаних на міжнародному рівні.

Джерела інформації

Державні статистичні спостереження

Держстат України

- ф.№1-КЗР “Звіт про діяльність колективного засобу розміщування”;
- ф.№1-туризм “Звіт про туристичну діяльність”;
- ф.№1-от “Звіт дитячого закладу оздоровлення та відпочинку за літо”;
- ф.№1-послуги “Звіт про обсяги реалізованих послуг”;
- вибіркове опитування відвідувачів (туристів та одноденних відвідувачів) з метою визначення обсягу туристичних витрат в Україні та за кордоном.

Адміністративні дані органів державної влади

Адміністрація державної прикордонної служби України

- ф. № 2-ДПСУ (квартальна) “Зведений звіт про виїзд громадян України за кордон”;
- ф. № 3-ДПСУ (квартальна) “Зведений звіт про іноземців та осіб без громадянства, які в’їхали в Україну”.

Загальна схема проведення державних статистичних спостережень зі статистики туризму

Основні статистичні показники

ф.№1-КЗР “Звіт про діяльність колективного засобу розміщування”

Кількість КЗР за типами (готелі та аналогічні засоби розміщування та спеціалізовані засоби розміщування); кількість місць/номерів; кількість розміщених осіб; кількість ночівель; інформація щодо структурних підрозділів сфери сервісу; кількість працівників КЗР; показники фінансово-господарської діяльності.

ф.№1-туризм “Звіт про туристичну діяльність”

Кількість суб'єктів туристичної діяльності (туроператори та турагенти); кількість та вартість туристичних путівок; кількість туроднів за реалізованими туристичними путівками; кількість обслугованих туристів (за видами туризму та цілями поїздок); загальні економічні показники (дохід від наданих туристичних послуг, витрати, обов'язкові платежі в бюджет).

Вибіркове опитування відвідувачів (туристів та одноденних відвідувачів) з метою визначення обсягу туристичних витрат в Україні та за кордоном.

Об'єктами соціально-економічного обстеження є туристичні потоки, які становлять сукупність відвідувачів певної категорії, а також окремі відвідувачі

Основні завдання обстеження:

- ❖ визначення туристичних потоків за видами туризму;
- ❖ проведення класифікації відвідувачів;
- ❖ класифікація обсягу туристичних потоків за видами транспорту;
- ❖ визначення обсягу туристичних потоків за метою відвідування;
- ❖ визначення тривалості перебування;
- ❖ визначення структури та обсягів туристського споживання за видами товарів та послуг;
- ❖ визначення туристського споживання у вартісному вимірі, яке складається з сукупності туристичних витрат;
- ❖ визначення туристичних витрат за їх видами;
- ❖ створення бази даних для забезпечення розрахунку середньодушового показника туристських витрат.

Інструментарій обстеження - Анкета для проведення опитування відвідувачів (туристів та одноденних відвідувачів) з метою визначення обсягу туристичних витрат в Україні та за кордоном складається з таких складових:

❖ **Анкета для Іноземного туризму (в'їзного туризму).**

I Розділ. Соціально-демографічна характеристика відвідувачів.

II Розділ. Відомості щодо перебування відвідувачів в Україні.

III Розділ. Організація подорожі та характеристика витрат перед від'їздом з країни місця проживання респондента

IV Розділ. Витрати в Україні.

❖ **Анкета для внутрішнього туризму.**

I Розділ. Соціально-демографічна характеристика відвідувачів.

II Розділ. Відомості щодо подорожі відвідувачів.

III Розділ. Організація подорожі та характеристика витрат перед від'їздом з місця проживання респондента

IV Розділ. Витрати в період подорожі.

❖ **Анкета для Зарубіжного туризму (виїзного туризму)**

Адміністративні дані

Адміністрації державної прикордонної служби України

- **ф. № 2-ДПСУ (квартирна) "Зведений звіт про виїзд громадян України за кордон"**. У звіті враховуються всі громадяни України, які перетинають державний кордон України з документами, що підтверджують громадянство України, а також діти, які вписані в документи батьків - громадян України.

Назва країни	Кількість осіб	службова	туризм	приватна	обслуговуючий персонал транспортних засобів	військово-службовці
--------------	----------------	----------	--------	----------	---	---------------------

- **ф. № 3-ДПСУ (квартирна) "Зведений звіт про іноземців та осіб без громадянства, які в'їхали в Україну"**. У звіті враховуються всі особи, які перетинають державний кордон України, що не мають громадянства України, а також особи без громадянства незалежно від держави, яка надала їм цей статус.

Кількість осіб всього, які розподіляються за метою поїздки та країнами з яких вони в'їхали в Україну.

Мета поїздки: дипломатична; службова; ділова; туризм; приватна; навчання; релігійна; культурний та спортивний обмін; імміграція (постійне місце проживання); працевлаштування; інша.

Поширення результатів державних статистичних спостережень зі статистики туризму

статистичні бюлетені:

- ◆ "Коллективні засоби розміщування в Україні";
- ◆ "Туристична діяльність в Україні";
- ◆ статистичний бюлетень № 2;

статистичні збірники:

- ◆ "Діти, жінки та сім'я в Україні";
- ◆ "Захист дітей, які потребують особливої уваги суспільства ";
- ◆ "Регіони України";
- ◆ статистичний щорічник.

Адміністративні дані використовуються при підготовці статистичних бюлетенів "Оздоровлення дітей у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку влітку", "Туристична діяльність в Україні" та розміщуються на офіційному веб-сайті Державної служби статистики України.

офіційний веб-сайт Державної служби статистики України:

www.ukrstat.gov.ua